Democracy and Election Concern Nepal (DECoN)

Democracy and Election Concern Nepal (DECoN)

Post Box: 8134, Lazimpat, Kathmandu

Ph. +977 01 4002 238

E-mail: info@decon.org.np

Web: www.decon.org.np

BACKGROUND

The people are sovereign—they are the highest form of political authority. Power flows from the people to the leaders of government. The leaders hold power till the time they hold the democratic consent of the governed. And the consent of the governed is secured through periodic elections held in free and fair environment. In fact, people elect their representatives at local, provincial and national levels by exercising their democratic franchise rights. The elected representatives at the national, sub- national and local levels should listen to their constituents –the people- and respond to their needs and voices. Election, in fact, performs as a self-corrective system. Political parties review their performance and behaviour on the basis of the vote they do receive in elections. Key role of citizens in a democracy is to take part in elections which should necessarily be conducted in a free and fair environment. Besides, citizens should participate in public spheres as maker and shaper of public values, goods and services. Citizens , therefore, need to be informed, educated about civic issues for effective participation in public spheres and watch critically as democratic watch dog as to how political leaders, representatives and administrative/government authority use or abuse their powers.

Needless to say, free and fair periodic election is the bedrock of democracy. What is important, in a democracy, is not only strong democratic institutions like Election Commission, public service commission, national human rights institution but also empowered citizenry with independent and unencumbered agency to perform meaningfully an active role in the process of democratizing democracy. In fact, it may be possible to have democratic institutions in the high politics of the state but allowing profound injustice or irresponsibility to exist in the deep local politics of the society.It is therefore critical to strengthen local democracy that matters to the life of the citizens.

RELEVANCE OF DECoN

The Constitution of Nepal provides for independent constitutional bodies and institutions including the Election Commission mandated to conduct elections. However, such institutions can produce legitimate and credible outcomes only when they were nourished and enhanced by democratic exercises through constructive civic engagement, robust oversight of the citizens on the functioning of the state institutions, and accountable and democratic behavior and conduct of the political and administrative leaders.

It is to support to strength democratic institutions and participatory democracy, free and fair elections that Democracy and Election Concern Nepal (DECoN) has been conceptualized and incorporated aftermath of the enactment and promulgation of the Constitution of Democratic Federal State of Nepal. It is a nation-wide non-partisan alliance of the civil society organizations and distinguished citizens representing the different walk of the Nepalese civil society.

Vision: Federal State of Nepal shall be a democratically governed inclusive state where citizens are empowered, active and responsible and periodic elections across all levels are free and fair.

Mission: To support in enhancing democratic orientation and empowerment of citizens, strengthening participatory democracy and ensuring integrity of electoral institutions, systems and processes

Goal: DECoN is committed to help strengthen participatory democracy, empower citizens to participate in democratic federal governance instituted through legitimate free and fair elections.

OBJECTIVES

The objectives of the DECoN have been as follows:

- To work with state and non-state institutions and actors for enhancing participatory democracy through civic and democracy education, constructive civic engagement and democratic dialogues across all levels namely local, provincial and federal levels.
- To enhance and sustain the role and capacity of civil society to create an environment supportive to conduct free and fair elections for expression of people's consent
- To support in enhancing the integrity and legitimacy of elections of the federal, provincial and local levels through observations and monitoring in close coordination with the Election Commission of Democratic Federal State of Nepal and other stakeholders.
- To collaborate with non-state membership based civic and political institutions including political parties, Nepal Bar Association, Federation of Nepalese Journalists, Teachers Associations, and Students' Associations to watch and oversee the fairness and integrity of their elections.
- To establish and promote relations and linkage with international electoral networks and alliances and coordinate with them for national poll observation and join in with these networks to participate in such missions overseas.
- To conduct studies, generate and document knowledge and publish reports on democratic politics, electoral systems, process, discuss findings of the report with stakeholders and engage with them through dialogues and consultation in enhancing participatory democracy, instituting reforms in electoral institutions, processes and systems.
- To document strengths and weaknesses especially fraud and irregularities and election related human rights violation discerned in the elections held across all levels.
- To share reports with stakeholders and hold consultations with them for correcting the weaknesses and deficits.

ORGANIZATIONAL STRUCTURE

DECoN is an alliance of organizations representing civil society organizations both at the national and sub-national levels and the citizen stakeholders who hold interests and stakes in participatory democracy, electoral institutions, free and fair polls and strengthening of democratic polity in the country. At the apex of the organization is its national committee -the decision making body- of the Alliance which is headed by Mr. Neel Kantha Uprety, former chief election commissioner of Nepal. It has an eleven member working committee comprising of members representing different civil society organizations. DECoN has district level network members in almost all 75 districts in Nepal. It has an advisory body comprising of distinguished persons and civil society leaders having reputation and recognition in different walks the society. The Alliance conducts its activities through several sub committees and panels. It has a roster of experts on several disciplines and thematic areas.

KEY STRATEGIC ACTION AREAS

DECoN delivers results through the following core strategic actions:

- Capacity building, Training and Empowerment
- Civic and Voter Education
- Research studies and documentation
- Advocacy, campaign and citizen mobilization
- Election monitoring and observation

DECON WORKING COMMITTEE

- Neel Kantha Uprety	Chairperson
- Dr. Yam Bahadur Kissan	Vice-Chairperson
- Dr. Mukti Rijal	General Secretary
- Mahendra Lamsal	Treasurer
- Seema Khan	Member
- Sanju Sah	Member
- Krishna Kumari Waiba	Member
- Moti Lal Nepali	Member
- Tuk Bahadur Thapa Magar	Member

ADVISORY PANEL

An Advisory Panel consisting of distinguished citizens guide and advise DECoN.

NATIONAL MEMBER ORGANIZATIONS

- Democracy and Elections Concern Nepal (DECoN)
- Democracy and Elections Support Institute (DES-Nepal)
- Institute for Governance and Development (IGD)
- Jana Utthan Pratisthan (JUP-Nepal)
- Dalit Welfare Association(DWA)
- Lumbini Development Citizen Forum (LDCF)
- Women Peace, Research and Development Center (WPRDC)
- National Indigenous Women Forum (NIWF)
- Centre for Governance and Social Transformation (CGST)
- Nepal Muslim Women Welfare Society (NMwWS)

लोकतन्त्र तथा निर्वाचन सरोकार नेपाल (डेकोन)

लोकतन्त्र तथा निर्वाचन सरोकार नेपाल (डेकोन)

पो.ब. नं ८१३४, फोन नः ०१-४००२२३६
लाजिम्पाट, काठमाण्डौं, नेपाल
email: info@decon.org.np
website: www.decon.org.np

पृष्ठभूमि

लोकतन्त्रमा मुलुकको सार्वभौमसत्ता जनतामा निहित हुन्छ। राजकीय शक्ति जनताबाट नै निसृत हुन्छ। जनताले निर्वाचनद्वारा आफ्ना प्रतिनिधिहरूलाई शक्ति प्रत्यायोजन गर्दछन्। निर्वाचित प्रतिनिधि त्यतिवेलासम्म सत्तामा रहन्छन्, जतिवेलासम्म उनीहरूलाई लोकतान्त्रिक विधिद्वारा शासन गर्ने अनुमति नागरिकहरूले दिएका हुन्छन्। स्वतन्त्र र बालिग मताधिकारद्वारा स्थानीय तहदेखि प्रादेशिक र संघीय तहसम्म आफ्ना प्रतिनिधिहरू निर्वाचित गर्ने गर्छन्। यसरी संघ, प्रदेश र स्थानीय तहसम्मका जनप्रतिनिधिहरूले आफ्ना निर्वाचन क्षेत्रका नागरिकको आवश्यकता महसुस गरी उनीहरूको आवाज सुन्ने गर्दछन् र नागरिकप्रति जवाफदेही हुन्छन्। राजनीतिक दलहरूले निर्वाचनमा प्राप्त मतको आधारमा आफ्ना गतिविधि र व्यवहारहरूको पुनरावलोकन गर्दछन्। त्यसो त निर्वाचन आफैंमा आफूलाई सुधार्ने प्रणाली र लोकतान्त्रिक विधि पनि हो। लोकतान्त्रिक विधिबाट सम्पन्न हुने निर्वाचनमा भाग लिनु लोकतान्त्रिक मुलुकका नागरिकको मुख्य भूमिका हो। निर्वाचन स्वतन्त्र र भयरहित तवरमा हुनै पर्दछ। निर्वाचनमा भाग लिई केही बर्षको अन्तरालमा हुने आवधिक निर्वाचनमा मत दिएर मात्र पुग्दैन। यी बाहेक, नागरिकहरूले सार्वजनिक नीति, प्रक्रिया र सेवाहरूलाई बढी भन्दा बढी जनमुखी बनाउनका लागि जनचासोका क्षेत्रहरूमा पनि सहभागी हुनैपर्छ। कर्मचारी वा सेवा प्रदायक निकायहरूले आफूलाई प्राप्त अधिकारहरूको के कति उपयोग वा दुरूपयोग गरेको निगरानी पनि गर्नुपर्दछ। साथै लोकतन्त्र, शान्ति, सुशासन लगायतका बिषयहरूमा सुसूचित, प्रशिक्षित र सचेत भै सार्वजनिक चासोका सबै क्षेत्रहरूमा सहभागी हुनैपर्छ।

स्वतन्त्र र भयरहित रूपमा गरिने आवधिक निर्वाचन नै लोकतन्त्रको मेरुदण्ड हो। लोकतन्त्रमा निर्वाचन आयोग, लोकसेवा आयोग, राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग जस्ता लोकतान्त्रिक निकायहरूको महत्व त छँदैछ, यसका साथै लोकतान्त्रिकीरण प्रक्रियामा यी निकायहरूको प्रभावकारी र सक्रिय भूमिका सुनिश्चित गर्नका लागि नागरिक निगरानी पनि जरुरी हुन्छ। लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा संबैधानिक निकाय एवं संस्था मात्र भएर पुग्दैन। यस्ता संस्थाहरूले सामाजिक असमानता, विभेद, कुशासन जस्ता अलोकतान्त्रिक आचरण एवं व्यवहार वा नकारात्मक क्रियाकलाप अन्त्य गर्नका लागि स्थानीय तहदेखि नै निरन्तर पहल गर्नुपर्दछ। स्थानीयस्तर देखि नै सक्रिय नागरिक सहभागिता र लोकतन्त्रिक अभ्यास पनि उत्तिकै महत्वपूर्ण हुन्छ।

डेकोनको आवश्यकता र महत्व

नेपालको संविधानले स्वतन्त्र संवैधानिक निकायकारूपमा अन्य आयोगहरूसँगै निर्वाचन आयोगलाई पनि राखेको छ, जसको अधिकार क्षेत्र स्वतन्त्र र निश्पक्ष रूपमा सबै प्रकारका निर्वाचनहरू गराउनु हो। तर यस्ता निकायहरूले तबमात्र वैधानिक र सर्बस्वीकार्य उपलब्धी हाँसिल गर्न सक्छन्, जब तिनीहरूलाई लोकतान्त्रिक सहभागिताद्वारा क्रियाशील बनाईन्छ। नागरिकले त्यस्ता संस्थाहरूको कार्यपद्धति र दायित्वका साथै राजनीतिक तथा सार्वजनिक अगुवाहरूको लोकतान्त्रिक आचरणको विशेष निगरानी गर्नु पर्दछ।

लोकतन्त्र तथा निर्वाचन सरोकार नेपाल (डेकोन) ले नेपालको संविधान जारी भै कार्यान्वयनमा आएको सन्दर्भमा सहभागितामूलक, स्वतन्त्र र भयरहित निर्वाचनका लागि लोकतान्त्रिक संस्थाहरूलाई सहयोग र सशक्त बनाउनु पर्ने मान्यतालाई आत्मसात गरेको छ। यो राष्ट्रिय स्तरका स्वतन्त्र नागरिक समाजका संघसंस्थाहरू र सम्मानित नागरिक अगुवाहरूको साझा मञ्च हो, जसले नेपाली समाजका विविधताको प्रतिनिधित्व गर्दछ।

परिदृष्य: लोकतान्त्रिक पद्धतिद्वारा सुशासित र समावेशी नेपाल जहाँ नागरिकहरू सशक्त, सक्रिय र उत्तरदायी हुनुका साथै सबै तहका निर्वाचनहरू, स्वतन्त्र र भयरहित रूपमा सम्पन्न हुनेछन्।

रणनीति: नागरिकहरूको सक्रिय सहभागिता, सहभागितामूलक लोकतन्त्रको सुदृढीकरण एवं स्वच्छ निवार्चन प्रणालीको सुनिश्चितता डेकोनको नीति रहेको छ।

परिलक्ष्य: नागरिकको सशक्तिकरण एवं सहभागितामूलक लोकतन्त्रको सबलीकरणमा सघाउ पुऱ्याउन डेकोन प्रतिवद्ध छ।

उद्देश्यहरू

डेकोनका उद्देश्यहरू निम्नबमोजिम रहेका छन् :

- स्थानीय, प्रादेशिक र संघीय तहमा लोकतान्त्रिक सम्वाद, नागरिक सहभागिता तथा लोकतान्त्रिक शिक्षाको माध्यमद्वारा सहभागितामूलक लोकतन्त्रको सबलीकरणका लागि सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रका संघसंस्थाहरूसँग नजिक रहेर काम गर्ने।
- स्वतन्त्र र भयरहित मतादेशका लागि सकरात्मक वातावरण निर्माण गर्न, सामाजिक संघसंस्थाहरूको कार्यक्षमता र भूमिकाको निरन्ततरता सुनिश्चित गर्दै स्तरोन्नति गर्ने।
- निर्वाचन आयोग र अन्य सरोकारवालाहरूसँगको सहकार्यमा संघीय, प्रादेशिक र स्थानीय तहका निर्वाचनहरूको नियमित रूपमा परिवेक्षण र अवलोकनका माध्यमद्वारा यिनीहरूको विश्वसनीयता र वैधानिकताको अभिबृद्धिमा सहयोग पुऱ्याउने।
- राजनीतिक दलहरू, नेपाल बार एसोसियशन, नेपाल पत्रकार महासंघ, शिक्षक संघहरू र विद्यार्थी संगठनहरू जस्ता आम जनसहभागितामा आधारित गैरसरकारी तथा राजनीतिक संघसंस्थाहरूको निर्वाचन भयरहित र विश्वासनीय सुनिश्चित गर्न सहयोग पुर्‍याउनका लागि उनीहरुसँग सहकार्य गरी त्यस्ता निर्वाचनहरुको पर्यवेक्षण गर्ने।
- अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका निर्वाचनसम्बद्ध सञ्जाल तथा मञ्चहरूसँग सम्बन्ध र सहकार्य स्थापित र अभिवृद्धि गर्ने र उनीहरूसँगको सहकार्यमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा हुने निर्वाचनको पर्यवेक्षणमा सहभागी हुने।
- लोकतन्त्र र निर्वाचन प्रणाली तथा प्रक्रियाको बारेमा अध्ययन अनुसन्धान गरी सूचना तथा ज्ञानमा बृद्धि गर्ने, त्यस्ता अनुसन्धान, सूचना सामाग्री तथा प्रतिवेदनहरूको प्रकाशन गरी सरोकारवालाहरूलाई उपलब्ध गराउने।
- सहभागितामूलक लोकतन्त्रको सबलीकरण तथा निर्वाचनसम्बद्ध निकाय, प्रणाली र प्रक्रियाहरूको सुधारका लागि उनीहरूसँग परिसम्वाद, परामर्श छलफल, सम्मेलन आयोजना गर्ने।
- सबै तहका निर्वाचनहरूमा हुने सकरात्मक तथा नकरात्मक गतिविधिहरू विशेषगरी धाँधली तथा अनियमितताहरू र निर्वाचन सम्बद्ध मानवअधिकार हननूका घटनाहरूको दस्तावेजीकरण र वितरण गर्ने र त्यस्ता कमिकमजोरीहरूको सुधारका लागि सरोकारवालाहरूसँग निरन्तर परामर्श एवं बहस पैरवी गर्ने।

संस्थागत संरचना

डेकोन सहभागितामूलक लोकतन्त्र, निर्वाचन सम्बद्ध निकायहरू, स्वतन्त्र र भयरहित निर्वाचन र लोकतान्त्रिक पद्धतिको सवलीकरणमा चाहना र सरोकार राख्ने राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीयस्तरका नागरिक समाजका संघसंस्था र प्रतिष्ठित अगुवाहरूको साझा मञ्च हो। संस्थाको कार्यकारी समितिको रूपमा रहेको केन्द्रिय कार्य समितिको अध्यक्षता हाललाई नेपालका पूर्व प्रमुख निर्वाचन आयुक्त नीलकण्ठ उप्रेतीले गर्नुभएको छ। केन्द्रिय कार्य समिति एघार सदस्यीय छ। यसमा विभिन्न व्यक्तित्वहरुले नागरिक समाजका संघसंस्थाहरूको प्रतिनिधित्व र सहभागिता गरेका छन्। देशका पचहत्तरै जिल्लामा यसको सम्पर्क सञ्जाल रहेको छ। प्रतिष्ठित व्यक्ति तथा नागरिक समाज संघसंस्थाहरूका प्रतिनिधिहरूको एक सल्लाहकार समिति रहेको छ, जसमा नेपाली समाजको विविधता प्रतिविम्वित छ। यसले आफ्ना गतिविधिहरू विभिन्न उपसमिति र सदस्य संस्थाहरू मार्फत् गर्ने गर्दछ। यस संस्थासँग विभिन्न बिषयगत तथा विधागत क्षेत्रका विज्ञहरूको व्यवस्थित रोष्टर रहेको छ।

प्रमुख कार्यक्षेत्रहरू

डेकोनका प्रमुख कार्य क्षेत्रहरू निम्न बमोजिम रहेका छन् :

- क्षमता अभिवृद्धि, सशक्तिकरण तालिम र प्रशिक्षण
- नागरिक एवं मतदाता शिक्षा
- अध्ययन अनुसन्धान र दस्तावेजीकरण
- जनचेतना, जनवकालत, अभियान र नागरिक परिचालन
- निर्वाचन पर्यवेक्षण र अनुगमन

डेकोनको केन्द्रिय कार्य समिति

- **अध्यक्ष** : नीलकण्ठ उप्रेती
- **उपाध्यक्ष** : डा.यामबहादुर किसान
- **महासचिव** : डा.मुक्ति रिजाल
- **कोषाध्यक्ष** : महेन्द्र लम्साल
- **सदस्य** : कृष्णकुमारी वाइवा
- **सदस्य** : सीमा खान
- **सदस्य** : सञ्जु साह
- **सदस्य** : मोतिलाल नेपाली
- **सदस्य** : टुकबहादुर थापा मगर

सल्लाहकार

डेकोनलाई आवश्यक र निरन्तर सल्लाह सुझावका लागि प्रतिष्ठित नागरिकहरूको एक सल्लाकार समिति रहने छ।

राष्ट्रिय स्तरका सदस्य संस्थाहरूः

- लोकतन्त्र तथा निर्वाचन सरोकार नेपाल (डेकोन)
- लोकतन्त्र र निर्वाचन सहयोग प्रतिष्ठान (देश - नेपाल)
- सुशासन तथा विकास प्रतिष्ठान (आइजीडी)
- जनउत्थान प्रतिष्ठान (जेयूपी - नेपाल)
- दलित कल्याण संघ (डिडब्लूए)
- लुम्बिनी विकास नागरिक सरोकार मञ्च (एलडिसीएफ)
- महिला शान्ति, अध्ययन तथा विकास केन्द्र (वपरडेक)
- आदिवासी जनजाति महिला मञ्च (एनआईडब्लूएफ)
- सुशासन तथा सामाजिक रूपान्तरण केन्द्र (सिजिएसटी)
- नेपाल मुस्लिम महिला कल्याण संघ (एनएमडब्लूडब्लूएस)